

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра музичної українистики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНА ТЕКСТОЛОГІЯ І СЕМІОТИКА**

Освітньо-наукова програма доктора філософії **Музичне мистецтво**

Спеціальність – **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальні відомості
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальні відомості	
Назва дисципліни	Музична текстологія і семіотика
Викладач	Опарик Лариса Миколаївна
Контактний телефон викладача	0674373099
E-mail викладача	larysa.oparyk@pnu.edu.ua, oparyklarysa@ukr.net
Формат дисципліни	очна, заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	URL: d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	9 годин
2. Анотація до курсу	
<p>Загальнонаукова антропологічна парадигма сучасності в контексті глобальних змін у галузі культури і освіти створює необхідність виведення науки про музику за встановлені межі у сферу філософії пізнання, теорії мислення, теорії інформації, тобто у сферу міждисциплінарного знання про світ і людину. Звертання до різних наук для пояснення тих чи інших сторін музичного мистецтва зумовлює перебудову комплексного підходу на когнітивний, методологічні засади якого дозволяють значно розширити перспективи розуміння глибинних сенсів музичного тексту, що на початку нового тисячоліття постає як результат евристичної установки, інтелектуальної, ментальної, духовної активності особистості суб'єкта пізнання. Особливості вивчення дисципліни «Музична текстологія і семіотика» полягають у широкому застосуванні когнітивного підходу на шляху системного вивчення теоретичних основ та методології міждисциплінарних досліджень музичного тексту.</p> <p>Вивчення курсу «Музична текстологія і семіотика» для аспірантів проводиться на другому році навчання у третьому навчальному семестрі. Матеріал аудиторних занять (лекційних і семінарських) поділяється на два змістові модулі. Модуль № 1 включає питання дослідження музичного тексту з позицій когнітивного підходу, розгляд понять «текст» і «твір» як ключових категорій музичної науки, місця музичних текстів та їх еволюції в загальній культурі писемної традиції, термінологічного ряду музичної семіотики та аспектів дослідження знакової природи музичної мови, специфіки музичного мовлення та тексту як висловлювання в системі музичної комунікації, алгоритмів семантичної інтерпретації музичного тексту. У змістовому модулі № 2 вивчаються діалогічна природа музичного тексту та дискурсивні методи текстологічного аналізу, стилістика музичного мовлення композитора та методика аналізу авторських термінологічних ремарок, ігрова концепція культури у проекції на музичний текст, герменевтика як комплексне осягання музичного тексту, компоненти герменевтичної компетенції музиканта-інтерпретатора та методика фрейм-аналізу музичного тексту.</p> <p>Теоретична частина курсу «Музична текстологія і семіотика» дає аспірантам розуміння методології міждисциплінарних досліджень музичного тексту і дозволяє їм сформувати системні знання про зміст, структуру, способи побудови внутрішньої ієрархії музичного тексту, семіотичну специфіку музичної мови і мовлення, систему художньої комунікації як чинник становлення смислу музичного тексту та ін. Практична частина курсу «Музична текстологія і семіотика» зорієнтована на оволодіння аспірантами методиками семіотичного, дискурсивного, герменевтичного та фрейм-аналізу музичних текстів.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є міждисциплінарні дослідження музичного тексту на основі інтеграції методології музикознавства та інших наук – філософії, культурології, семіотики, герменевтики, теорії комунікації, лінгвістики.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Метою викладання навчальної дисципліни «Музична текстологія і семіотика» є формування в аспірантів концептуальних знань про теоретичні основи та аналітичні методи дослідження музичного тексту з позицій когнітивної установки.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності аспірантів, які формуються в результаті освоєння дисципліни.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1: здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;

ЗК2: здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів;

ЗК3: вміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та світового музичного мистецтва (музичної культури);

ЗК4: здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне і практичне значення в сучасному українському та світовому музикознавстві.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1: здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музикознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках мистецтвознавства та гуманітарних наук;

ФК8: здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі.

Загальні результати навчання

У **результаті** вивчення навчальної дисципліни аспіранти повинні **знати:**

- актуальну проблематику сучасного музикознавства з текстології та семіотики, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;
- концептуальні засади когнітивного підходу в музикознавстві для встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільного володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;
- правила використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату;
- визначення та диференціацію понять «музичний текст» і «музичний твір»;
- етапи еволюції музичного тексту як культурно-історичного феномена;
- ключові поняття музичної семіотики та семіотичну методологію вивчення музичного тексту в системі художньої комунікації;
- знакову функцію і системну організацію музичної мови і мовлення;
- алгоритми семантичної інтерпретації музичного тексту;

вміти:

- працювати з різними видами джерел та документів, у т. ч. нотних, текстологічних, аудіовізуальних, застосовуючи при цьому дослідницькі навички у процесі виконання власного наукового дослідження;
- володіти методами семіотичного, дискурсивного та герменевтичного аналізу музичного тексту;
- застосовувати методи класифікації авторських термінологічних ремарок;
- апробувати методику фрейм-аналізу музичного тексту.

Програмні результати навчання

ПРН1: орієнтація в актуальній проблематиці сучасного музикознавства, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;

ПРН4: встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільне володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;

ПРН5: знання і використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу для очної/заочної форми навчання – один семестр					
Вид заняття			Загальна кількість годин – 90 год.		
лекції			20 годин		
семінарські заняття			10 годин		
самостійна робота			60 годин		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
III	025 «Музичне мистецтво»	II		Дисципліна вільного вибору аспіранта	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Музичний текст як предмет міждисциплінарних досліджень					
Тема 1. Дослідження музичного тексту з позицій когнітивного підходу. 1. Феномен тексту як центральна проблема гуманітарного дискурсу XX століття. Філософські, лінгвістичні, літературознавчі, феноменолого-герменевтичні тлумачення тексту та їх проєкції на музичний текст. 2. Універсальні закономірності побудови, комунікативна природа, тотожність і відмінності вербального та музичного текстів. 3. Розвиток теорії тексту в руслі когнітивного музикознавства.	лекція, семінар самост.	1, 2, 4, 14, 25, 27, 35, 44, 59, 63 з переліку рекомендованої літератури	лекція 2 самост. 4 Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Феномен тексту як ключова проблема гуманітарного дискурсу XX століття».		1 тиждень

<p>4. Семіотичний, історико-стильовий, культурологічний підходи до вивчення музичного тексту.</p>					
<p>Тема 2. Музичний текст та його еволюція в загальній культурі писемної традиції. 1. Поняття нотного тексту як основи вивчення тексту музичного. 2. Історичні етапи становлення музичної нотації, системи графічних знаків та їх еволюція у зв'язку з удосконаленням композиторської техніки. 3. Розвиток нотного письма в Україні. Текстологічні дослідження в руслі вітчизняної музичної медієвістики.</p>	<p>лекція, самост.</p>	<p>1, 2, 3, 29, 41 з переліку рекомендовано ї літератури</p>	<p>лекція 2 самост. 4</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Розвиток нотного письма в Україні».</p>	<p>2 бали</p>	<p>2 тиждень</p>
<p>Тема 3. Поняття «текст» і «твір» як категорії музичної науки. 1. Визначення та диференціація понять «музичний текст» та «музичний твір». 2. Буттєвий статус та форми існування тексту і твору, їх взаємозв'язок у писемній та виконавській традиціях професійного музичного мистецтва. 3. Музикознавчі трактування тексту, контексту і підтексту в роботах Є. Назайкінського</p>	<p>лекція, семінар самост.</p>	<p>1, 4, 12, 13, 16, 19, 33, 34, 53, 58, 65, 66, 67 з переліку рекомендовано ї літератури</p>	<p>лекція 2 сем. заняття 2 самост. 6</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки.</p>	<p>3 бали</p>	<p>3-4 тиждень</p>

<p>та С. Шипа. Принципи функціонування тріади на різних рівнях музичної композиції. 4. Цілісність твору та відкритість авторського тексту як чинники музикознавчих стратегій текстуальних досліджень.</p>			<p>Написання реферату на тему: «Текст, контекст і підтекст у динаміці формування художньої цілісності музичного твору».</p>		
<p>Тема 4. Музична семіотика. Семіотична природа музичної мови. 1. Семіотика як наука про знаки: загальні поняття семіотичної теорії. Основи теорії знаків, три її складові (Ч. Морріс) та три типи знаків (Ч. Пірс). 2. Семіотика музики: лінгвосеміотичні методи її дослідження. Музикознавчі концепції природи знака в музиці (М. Арановський, О. Козаренко, А. Сохор). Інтонація і як знак, і як символ. 3. Дихотомія «мова-мовлення» та її музикознавча інтерпретація в працях В. Медушевського, В. Москаленка, С. Шипа. 4. Знакова природа музичної мови: склад, структура, принципи організації. Музичний синтаксис; класифікація мелодичних,</p>	<p>лекція, семінар самост.</p>	<p>1, 13, 14, 20, 27, 42, 48, 55, 60, 64 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>лекція 2 сем. заняття 2 самост. 6</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Характеристик а семіотичної функції та знакової природи музичної мови».</p>	<p>3 бали</p>	<p>5-6 тиждень</p>

ритмічних, артикуляційних, динамічних, тембральних морфем та музичних інтонем (за С. Шипом).					
Тема 5. Специфіка музичного мовлення: текст як висловлювання в системі музичної комунікації. 1. Семіотичний статус музичного тексту в системі художньої комунікації. Диференціація понять «комунікація» та «спілкування» в лінгвістиці, психології, музикознавстві. 2. Комунікативні архетипи як базисні форми музичних висловлювань. 3. Поняття музичного мовлення: операціональний та результативний аспекти. Основні форми, функції і продукти мовленнєвої діяльності в процесі створення і вимовляння музичного тексту. 4. Текст-висловлювання як акт мовленнєвої діяльності в системі музичного спілкування. Комунікативна програма та концепція адресата композиторського тексту-висловлювання. Проекція	лекція .	1, 2, 4, 5, 7, 32, 36, 64, 69 з переліку рекомендовано ї літератури	лекція 2 самост. 6 Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Текст-висловлювання як акт музично-мовленнєвої діяльності в системі музичного спілкування».	2 бали	7 тиждень

семіотичної методології У. Еко на специфіку музичного тексту.					
<p>Тема 6. Музична семантика. Семантична інтерпретація музичного тексту.</p> <p>1. Музична семантика як історично обумовлене явище певної культури. Формування музичної семантики в колективному музичному тезаурусі різних історичних епох. Семантичне поле музики в минулому та сучасності.</p> <p>2. Три стадії семантичної інтерпретації тексту – рецепція, рецесія і постреція. Текстовий аспект поняття смислу, його зв'язок з операціями розуміння та інтерпретації. Поняття інтрамузичної та екстрамузичної семантики (М. Арановський, К. Ручьєвська). Інтонація як головний носій музичної семантики.</p> <p>3. Музичне висловлювання як організація ієрархії структур, закладених у тексті. Прийоми спрощення сприйняття структури – повтор, музична сюжетність, установка на</p>	лекція, семінар самот.	1, 2, 8, 13, 15, 21, 23, 27, 30, 32, 33, 34, 43, 54, 58, 60 з переліку рекомендовано ї літератури	лекція 2 сем. заняття 2 самот. 6	3 бали	8-9 тиждень

<p>мелодичний тематизм. Рівні музичної форми та види апріорної семантики.</p> <p>Символіка, риторика, рух у системі музично-виражальних засобів.</p> <p>4. Методи семіотичного аналізу музичного тексту.</p>						
Змістовий модуль 2. Методологія та сучасні методики аналізу музичного тексту						
<p>Тема 7.</p> <p>Діалогічна природа музичного тексту.</p> <p>Дискурсивні методи текстологічного аналізу.</p> <p>1. Діалог на основі художнього тексту як феномен культури ХХ-ХХІ століть.</p> <p>Металінгвістична теорія діалогу М. Бахтіна та її музикознавча адаптація в працях українських учених.</p> <p>2. Концепція діалогу як методологія семантичного аналізу музики в наукових розробках О. Самойленко.</p> <p>3. Жанрова, стильова, стилістична, структурно-композиційна обумовленість музичного діалогу.</p> <p>4. Дискурсивний підхід у аналізі музичних текстів.</p> <p>Діалог як метод формалізації музикознавчих підходів до</p>	лекція	4, 5, 36, 37, 42, 45, 47, 70 з переліку рекомендовано ї літератури	лекція самост.	2 6	2 бали	10 тиждень
			Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника.	Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки.	Написання реферату на тему: «Теорія діалогу М. Бахтіна та її музикознавча адаптація в працях українських учених».	

осягання феномена розуміння музики.					
Тема 8. Герменевтика як шлях осягання музичного тексту. Компоненти герменевтичної компетенції музиканта-інтерпретатора. 1. Поняття герменевтики та її інтерпретації в різних наукових традиціях – філософській, семіотичній, музикознавчій. 2. Поняття «герменевтичного кола» як основи музикознавчого аналізу авторського тексту. 3. Розробка поняття авторської інтенції в українському музикознавстві. Застосування когнітивного та інтегративно-фактологічного підходів при реконструкції композиторського задуму та ідеї твору. 4. Компоненти герменевтичної компетенції музиканта-інтерпретатора. Практична реалізація методики герменевтичного кола в роботі музиканта-виконавця..	лекція, семінар самот.	9, 10, 16, 21, 32, 33, 34, 37, 38, 44, 54, 58, 61 з переліку рекомендовано ї літератури	лекція 2 сем. заняття 2 самот. 6 Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Поняття герменевтики та її інтерпретації в різних наукових традиціях – філософській, семіотичній, музикознавчій».	2 бали	11-12 тиждень
Тема 9. Стилістика музичного мовлення композитора. Методика аналізу	лекція, самот.	22, 32, 49, 50, 60, 67 з переліку рекомендовано ї літератури	лекція 1 самот. 6 Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та	3 бали	13 тиждень

<p>авторських термінологічних ремарок.</p> <p>1. Поняття стилю експресії музичного мовлення та його взаємозв'язок з інтонаційними лексично- та синтаксично-мовними засобами композитора.</p> <p>2. Концепція О. Сокола експресивно-мовного стилю в музиці. Теорія та методика системного аналізу семантики музичних термінологічних ремарок.</p> <p>3. Класифікація текстових ремарок за категоріями і типами ментального образу світу. Характеристика спонукальної, образно-асоціативної, експресивної, стилістичної та комунікативної функцій авторських ремарок.</p> <p>4. Стилiстично-статистичний метод аналізу авторських термінологічних ремарок у «виконавському» шарі музичного тексту.</p>			<p>вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Теорія та методика системного аналізу семантики музичних термінологічних ремарок».</p>		
<p>Тема 10. Характеристика просторово-часових параметрів музичного тексту.</p> <p>1. Простір і час як найважливіші концепти культури.</p>	<p>лекція, самост.</p>	<p>1, 2, 11, 15, 21, 34, 45, 49, 53, 58, 60 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>лекція 1 самост. 4</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з</p>	<p>2 бали</p>	<p>13 тиждень</p>

<p>Взаємозв'язок просторової та часової координат музичного тексту. 2. Світоглядна концепція часу як атрибут музичного стилю композитора. 3. Музичний час як художній феномен. Дослідження його фабульної, сюжетної, подієвої та інтрамузичної іпостасей у працях Є. Назайкінського. 4. Поняття театральності та його розробка в працях українських музикознавців. Театральність як ознака побудови музичного тексту за законами драми, що вміщує потік емоційних станів та театральних сюжетних подій.</p>			<p>ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Просторово-часова організація музичного тесту як чинник театралізації художнього образу».</p>		
<p>Тема 11. Феномен гри та його втілення в художньому просторі музичного тексту. 1. Гра як першооснова культури та універсальна категорія людського буття. Філософські ідеї І. Канта та ігрова концепція культури Йогана Гайзінга. 2. Значення ігрового компонента та його жанрово-стильове втілення в музичній культурі Просвітництва. Мовлення – моторика – гра – ключові прототипи музичної логіки.</p>	<p>лекція, самост.</p>	<p>6, 14, 23, 28, 56, 58, 62 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>лекція 1 самост. 2</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Значення ігрового компонента та його жанрово-</p>	<p>2 бали</p>	<p>14 тиждень</p>

<p>3. Прийоми ігрової логіки в інструментальній музиці: зміна модусу, паузи, типові фігури, форми діалогу. 4. Музичний текст як репрезентант ігрових прийомів техніки композиторського письма віденських класиків (на прикладі фортепіанних сонат В. Моцарта і Й. Гайдна).</p>			<p>стильове втілення в музичній культурі Просвітництва».</p>		
<p>Тема 12. Сміхова парадигма в інструментальній музиці XIX-XX століть. 1. Жанрові витоки становлення образності в сміховому просторі інструментальної музики академічної традиції. 2. Жанр гуморески у фортепіанній творчості композиторів-романтиків XIX-XX ст. (Р. Шуман, Е. Гріг, А. Дворжак, П. Чайковський, С. Рахманінов). Образна трансформація жанру скерцо в творчості Ф. Шопена. 3. Сміхові моделі як стереотипи «інтонаційної поведінки» в інструментальній музиці XX ст. Порівняльний аналіз мовно-стильових моделей музичного сміху в гуморесках Л. Ревуцького, В. Косенка, Р. Щедріна.</p>	<p>лекція, самот.</p>	<p>8, 17, 18, 23, 24, 51, 58 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>лекція 1 самот. 2</p> <p>Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Порівняльний аналіз мовно-стильових моделей музичного сміху в гуморесках Л. Ревуцького, В. Косенка та Р. Щедріна».</p>	<p>2 бали</p>	<p>14 тиждень</p>

4. Новаторські апробації сміхового простору в творчості Д. Шостаковича та С. Прокоф'єва.					
<p>Тема 13. Методика фрейм-аналізу музичного тексту. 1. Фрейми як способи систематизації смислових структур. 2. Когнітивні дії інтерпретатора в процесі осягання смислу тексту: 1) налаштування на сприйняття музичного тексту; 2) сприйняття музичного тексту – формування чуттєвого образу; 3) уявлення про музичний текст – розгортання панорамного образу у свідомості від чуттєвого осягання до абстрактного; 4) адаптація музичного тексту з фреймовою моделлю його розуміння; 5) інтерпретація музичного тексту – розпізнавання та осмислення змісту відповідно до комплексу знань про музичну мову, мовлення, стиль.</p>	семінар самост.	1, 2, 3, 8, 23, 30, 32, 33, 43, 49, 54, 60 з переліку рекомендованої літератури	сем. заняття 2 самост. 2 Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та вивчення питань теми. Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми та укладання термінологічного словника. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Написання реферату на тему: «Застосування методики фрейм-аналізу авторського тексту в практиці навчання гри на музичних інструментах».	2 бали	15 тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Перевірка знань і вмінь аспірантів проводиться у вигляді проміжних і підсумкових контрольних заходів.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання самостійної роботи аспірантів проводиться на семінарських заняттях та при написанні рефератів.</p> <p>Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену (III семестр) проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою. Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням</p>				

	<p>усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС. Максимальна кількість балів, яку отримують аспіранти – 100, з яких 50 – це найвищий бал за екзамен, а інші 50 балів розподіляються на поточні контрольні заходи. Виконання навчальної програми оцінюється за такими критеріями: навчальна (аудиторна робота) – 30 балів; написання реферату – 20 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Форми оцінювання засвоєння рівня знань із навчальної дисципліни охоплюють також індивідуальне науково-дослідне завдання – написання реферату з проблематики семінарів та лекцій. Аспірантом самостійно складається текст реферату, який передбачає таку послідовність частин і розділів: титульний аркуш, зміст роботи, вступ із обґрунтуванням актуальності теми, визначенням мети та завдань, оглядом основних праць із проблеми; основна частина (розділ чи розділи, які можуть поділитись на підрозділи); висновки, список використаних джерел, додатки (якщо є).</p> <p style="text-align: center;">Правила оформлення тексту реферату</p> <p>Обсяг роботи – 15–20 аркушів формату А4 з дотриманням розмірів полів по 20 мм. Інтервал між рядками 1,5, кегль – 14, шрифт – Times New Roman. Сторінки нумерують у верхньому правому куті аркуша. Посилання в тексті оформляються згідно з нумерацією списку використаних літературних джерел, напр. [10, с. 35], де перший знак – порядковий номер за списком, а другий – номер цитованої сторінки. Список використаних джерел подається наскрізною нумерацією в алфавітному порядку авторів, оформлений із дотриманням стандартів згідно ДСТУ 2015.</p>
Семінарські заняття	<p>Під час семінарських занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня засвоєння аспірантами лекційного матеріалу та самостійного опрацювання наукової літератури з проблематики курсу. Формами звітності виконання завдань самостійної роботи з курсу «Музична текстологія і семіотика» є усні відповіді аспірантів на семінарських заняттях, що мають проблемний характер і проводяться у формі дискусії по наперед заданим питанням до тієї чи іншої теми.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здача всіх проміжних етапів контролю. Умови допуску аспірантів до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.</p>
7. Політика курсу	
<p>Орієнтація завдань курсу на формування умінь самоорганізації інтелектуального потенціалу аспірантів визначає педагогічно керовану стратегію освоєння ними конкретного алгоритму самостійної роботи в процесі індивідуальної науково-дослідної діяльності. Важливим завданням політики курсу «Музична текстологія і семіотика» є реалізація методичного інструментарію стимулювання позитивної мотивації молодих науковців до творчо-пошукової активності в різних напрямках власного дослідження, готовності до успішної самореалізації у подальшому науковому професійно-особистісному зростанні. Принципи плюралізму та стимулювання наукової ініціативи аспірантів регламентуються</p>	

чіткими вимогами Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ.

8. Рекомендована література

1. Арановский М. Музыкальный текст: структура и свойства. М.: «Композитор», 1998. 343 с.
2. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс: Кн. 1 и 2. Л.: Музыка, 1971. 378 с.
3. Барсова И. А. Очерки по истории партитурной нотации. Москва: Издательство МГК, 1997. 571 с.
4. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках. Эстетика словесного творчества. М.: Искусство, 1986. С. 297–325.
5. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
6. Безбородько О. К вопросу о национальном генезисе стилевых особенностей артикуляции в фортепианных произведениях венских классиков. *Стиль музичної творчості: естетика, теорія, виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2004. Вип. 37. С. 222–232.
7. Берегова О. М. Комунікаційні аспекти сучасного розвитку музичної культури України: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав.: 17.00.03. Київ, 2007. 35 с.
8. Бобровский В. П. Тематизм как фактор музыкального мышления: Очерки. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. Вып. 1. 272 с.
9. Брудный, А.А. Психологическая герменевтика. М: Лабиринт, 1998. 335 с.
10. Гадамер Х.-Г. Истина і метод. Основи філософської герменевтики. Читанка з історії філософії: У 6 кн. К.: Фірма «Довіра», 1993. Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ ст. С. 196–201.
11. Герасимова-Персидська Н. О. Музыка. Время. Пространство. Киев : Дух і літера, 2012. 408 с.
12. Герасимова-Персидская Н. От «рес факта» к «опусу»: процесс и структура. *Музичний твір як творчий процес. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 21. С. 3–10.
13. Гурко Е. Жак Деррида. Деконструкция: Тексты и интерпретация. Минск: Экономпресс, 2001. 320 с.
14. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 384 с.
15. Задерацкий В. Музыкальная форма. Москва : Музыка, 2008. Вып. 2. 489 с.
16. Зеленіна Н. В. Підтекст музичного твору: формування і функціонування : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2004. 16 с.
17. Івашкевич Я. Шопен / пер. з пол. Й. Й. Брояка. К.: Музична Україна, 1989. 208 с.
18. Історія української музики: Муз. культура Рад. України / Л. Б, Архімович, Н. І. Грицюк, Л. М. Грисенко та ін. К. : Муз. Україна, 1990. 296 с
19. Капічіна О. О. Музичний текст і твір у контексті семіотичного аналізу. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2013. Вип 1. С. 6–10.
20. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. Львів, 2000. 285 с.
21. Консон Г. Р. Целостный анализ как универсальный метод научного познания художественных текстов (на материале музыкального искусства): монография. М. : Композитор, 2010. 352 с.
22. Корыхалова Н. П. Музыкально-исполнительские термины: Возникновение, развитие значений и их оттенки, использование в разных стилях. СПб.: Композитор, 2000. 272 с.
23. Кудряшов А.Ю. Теория музыкального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII – XX вв. : учеб. пособие для муз. вузов и вузов искусств. СПб. : издательство «Планета музыки»; издательство «Лань», 2010. 432 с.
24. Лісецький С. Й. Лев Миколайович Ревуцький. К.: Наукова думка, 1989. 184 с.
25. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
26. Логіка: підручник / за заг. ред. В. Д. Титов. Харків: Право, 2005. 208 с.
27. Лотман Ю. Семиосфера: Культура и взрыв; Внутри мыслящих миров: Статьи. Исследования. Заметки. СПб: Искусство, 2000. 704 с.
28. Лысенко Ю. Модель игры как фактор организации целостности в «Шахматной партии» Дж. Льюиса. *Художня цілісність як феномен музичної творчості та виконавства. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2005. Вип. 48. С. 239–244.
29. Медведик Ю. Автори пісень почаївського Богоявленського монастиря (Джерелознавчо-текстологічне дослідження). *Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Музикознавчої комісії*. Т. ССLXVII. С. 287–317.
30. Медушевский В. В. Духовный анализ музыки. Москва: Композитор, 2014. С. 283.
31. Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису списків літератури відповідно до вимог ДСТУ 8302 : 2015 / авт.-упоряд. Дзумедзей Р.О., Стрихар І.Я., Мазур Н.Г. Івано-

- Франківськ, 2017. 7 с.
32. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. Київ, 2013. 271 с.
  33. Москаленко В. Про задум та музичну ідею твору. *Музичний твір як творчий процес. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 21. С. 10–17.
  34. Назайкинский Е. В. Логика музыкальной композиции. М.: Музыка, 1982. 319 с.
  35. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін. Монографія. К., 2006. 534 с.
  36. Опарик Л. До визначення поняття «музичне спілкування». *Музикознавчі студії. Наукові збірки ЛДМА ім. М.В. Лисенка*. Львів, 2004. Вип. 9. С. 143–153.
  37. Опарик Л. Образ слухача в аспекті виконавської концепції музичного твору. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Випуск 32–33. Ч. 2. Івано-Франківськ: Фоліант, 2016. С. 108–114.
  38. Пилатюк І. Авторська інтенція та її вплив на скрипкову творчість Мирослава Скорика. *Музикознавчі студії. Наукові збірки Львівської державної музичної академії ім. М.В. Лисенка*. Львів: Сполом, 2004. Вип. 9. С. 47–53.
  39. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: / <http://pnu.edu.ua/>
  40. Польська І. І. Камерний ансамбль: теоретико-культурологічні аспекти: автореф. дис... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 / Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. К., 2003. 35 с.
  41. Поспелова Р. Л. Западная нотация XI–XIV веков. Основные реформы (на материале трактатов). М.: Композитор, 2003 416 с.
  42. П'ятницька-Позднякова І. С. Музичне мовлення в семіотичному дискурсі сучасності. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2015. Вип. 42. С. 22–35.
  43. Ручьевская Е. А. Функции музыкальной темы. Л.: Музыка, 1977. 160 с.
  44. Рябініна О. В. Феноменологія музики. Досвід концептуалізації. Х.: Харківський військовий ун-т, 2000. 286 с.
  45. Саврук С. М. Театральність як творчий принцип музично-виконавського мистецтва (на прикладі фортепіанного виконавства): автореф. дис... к-та мистецтвознавства: 17.00.03 / Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів, 2010. 18 с.
  46. Самойленко О. І. Діалог як музично-культурологічний феномен: методичні аспекти сучасного музикознавства: автореф. дис... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 / Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. К., 2003. 36 с.
  47. Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога: Монография. Одесса: Астропринт, 2002. 244 с.
  48. Серажим К. С. Семіотичний аспект аналізу тексту. *Наукові записки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Київ, 2007. Т. 27. С. 86–91.
  49. Скребков С. С. Художественные принципы музыкальных стилей. СПб.: Лань, Планета музыки, 2016. 448 с.
  50. Сокол А. В. Исполнительские ремарки, образ мира и музыкальный стиль. Одесса, 2007. 275 с.
  51. Соломонова О. Музыкальное произведение как процесс преодоления типического (к вопросу об индивидуальных механизмах «смеховой работы» С. Прокофьева в сфере инструментальной музыки). *Музичний твір як творчий процес. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 21. С. 185–195.
  52. Сохор А. Вопросы социологии и эстетики музыки: сб. ст. Л.: Сов. композитор, 1980. Т. 1. 295 с.
  53. Суханцева В. К. Музыка как мир человека. От идеи вселенной – к философии музыки : Монография. К.: Факт, 2000. 176 с.
  54. Тучинская Т. О процессе понимания текста музыкального произведения. *Музичний твір як творчий процес. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 21. С. 26–31.
  55. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків : шлях до нового розуміння музики / пер. з нім. Г. Куркова. Суми : Собор, 2002. 181 с.
  56. Хейзинга Й. Homo ludens. В тени завтрашнього дня: Пер. с нидерл. М.: Прогресс, 1992. 464 с.
  57. Холопов Ю. Н. Введение в музыкальную форму. М. : Директ-Медиа, 2014. 432 с.
  58. Холопова В. Н. Музыка как вид искусства: учеб. пособие для студентов вузов искусств и культуры. 5-е изд. СПб.: Лань: Планета музыки, 2014. 320 с.
  59. Хохлова А.Л. Утверждение когнитивного подхода в современном музыкознании. *Музыкальная академия: ежеквартальный научно-теоретический и критико-публицистический журнал*. 2013. № 3. С. 166–171.
  60. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу : монографія. К. : Логос, 2009. 228 с.

61. Чередниченко Т. В. Герменевтика музыкальная. Музыкальный энциклопедический словарь. М.: Советская энциклопедия, 1990. С. 133.
62. Черная М. История фигуративного письма в западноевропейской клавирной (фортепианной) музыке: от истоков до классического периода. Тверь: Твер. гос. ун-т, 2005. Ч. 1. 200 с.
63. Шаповалова Л. В. Апология когнитивного музыковедения: по следам выступлений В. Медушевского. *Мир музыки*. М., 2013. С.11-23.
64. Шип С. В. Музыкальная речь и язык музыки: теоретическое исследование. Одесса: Изд-во Одесской гос. конс. им. А.В. Неждановой, 2001. 306 с.
65. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. Київ: Заповіт, 1998. 368 с.
66. Шип С. В. Что такое «музыкальное произведение»? *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : Збірник наукових праць. Вип. 18 (23). К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. С. 8-13.
67. Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.
68. Яворский Б. Л. Избранные труды. М.: Советский композитор, 1987. Т. 2. Ч. 1. 365 с.
69. Якупов, А. Н. Коммуникативный универсум музыки. *Художественное образование и наука*. 2017. № 4. С. 40–45.
70. Ясіновський Ю. Історія української музики в контексті сучасного наукового дискурсу. *Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Музикознавчої комісії*. Т. ССLXVII. С. 54–60.

Викладач: Опарик Лариса Миколаївна